

23 Νοεμβρίου 2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΥΠΟΥ

25^η Νοεμβρίου - Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, η Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ) τονίζει ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί την πιο σοβαρή μορφή έμφυλης διάκρισης η οποία διαπράττεται στα πλαίσια των έμφυλων σχέσεων εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο, με στατιστικά που την καταδεικνύουν σε πανδημία: το 35% των γυναικών έχουν βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία στη ζωή τους, το 47% των δολοφονιών γυναικών διαπράττεται από οικείο σύντροφο ή μέλος της οικογένειας τους, ενώ το 98% των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης είναι γυναίκες. Στην Κύπρο, το 2022-2023, σύμφωνα με στατιστικά της Αστυνομίας, καταγράφηκαν 999 περιστατικά βίας κατά των γυναικών, ενώ το 2021-2023 καταγγέλθηκαν 147 βιασμοί και 20 απόπειρες βιασμών. Επιπλέον, την περίοδο 2014-2024 υπήρξαν 41 γυναικοκτονίες.

Η ΣΕΠΚΒΟ, στα 28 χρόνια λειτουργίας της, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε πολλαπλά επίπεδα στον τομέα της έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας, όπως η προώθηση της διυπηρεσιακής/ διατμηματικής συνεργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, νομοθετικές εισηγήσεις σε συσχετιζόμενους νόμους του Οικογενειακού/ Ποινικού Δικαίου, δημιουργία Δομών, όπως το Σπίτι της Γυναίκας για τη στήριξη των γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους, εκπαιδεύσεις των εμπλεκόμενων επαγγελματιών, κ.α.

Το 2024, η ΣΕΠΚΒΟ, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με τον περί Βίας στην Οικογένεια Νόμο 119(I)/2000, προώθησε το θέμα της διασφάλισης της προστασίας/ ασφάλειας των θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας μέσα από την ηλεκτρονική επιτήρηση των προστατευτικών διαταγμάτων. Η ΣΕΠΚΒΟ έκανε ειδική αναφορά για την επιτακτική ανάγκη του θέματος στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, στις 15 Απριλίου 2024.

Η απουσία μηχανισμών παρακολούθησης των προστατευτικών διαταγμάτων για λήψη άμεσων μέτρων σε περίπτωση παρακοής τους, αποτελεί παράγοντα κλιμάκωσης των υποθέσεων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο, η αδυναμία διασφάλισης της προστασίας/ ασφάλειας των θυμάτων βίας, τα αφήνει έρμαια στα χέρια των δραστών.

Οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες που διαχειρίζονται τέτοιες σοβαρές υποθέσεις, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με όλα τα απαραίτητα εργαλεία για να μπορούν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις πρόνοιες του νόμου. Η έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων πρέπει να συνοδεύεται από μηχανισμούς παρακολούθησης τους, με στόχο την αποφυγή κλιμάκωσης της βίας, την αποτροπή των γυναικοκτονιών, καθώς και τη διασφάλιση της προστασίας/ ασφάλειας των θυμάτων.

Η ηλεκτρονική επιτήρηση (electronic monitoring) των προστατευτικών διαταγμάτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη και στην Κύπρο, ακολουθώντας τα παραδείγματα καλών πρακτικών άλλων χωρών, όπως η Πορτογαλία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία οι οποίες έχουν αξιοποιήσει τα εργαλεία της νέας τεχνολογίας για την προστασία των θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας, εφαρμόζοντας θυματοκεντρικές προσεγγίσεις (victim centred electronic bilateral monitoring).

Για παράδειγμα, όταν το δικαστήριο εκδίδει ένα προστατευτικό/ περιοριστικό διάταγμα εναντίον του δράστη, τον υποχρεώνει να φορέσει ένα ηλεκτρονικό βραχιόλι (σε μορφή smart watch) και στο θύμα δίνεται μια συσκευή/ ή εγκαθίσταται μια ειδική εφαρμογή (mobile monitoring device/ tracker) στο κινητό που το κρατά πάντα επάνω της. Εάν ο δράστης πλησιάσει σε συγκεκριμένη απόσταση το θύμα, τότε το GPS ειδοποιεί ταυτόχρονα και το θύμα και την αστυνομία. Δηλαδή, εάν ο δράστης υπερβεί την ελάχιστη απόσταση που όρισε το δικαστήριο, τότε ενεργοποιείται το σύστημα/ η υπηρεσία που παρακολουθεί τις συσκευές, ότι έχει παραβιαστεί το προστατευτικό διάταγμα και η αστυνομία δρα άμεσα για την προστασία του θύματος (σπεύδει περιπολικό στο σημείο που βρίσκεται το θύμα). Έτσι, το θύμα δεν χρειάζεται ούτε να μιλήσει, ούτε να εξηγήσει σε κάποιον τι της συμβαίνει τη δεδομένη στιγμή που βρίσκεται σε πανικό και κίνδυνο. Ο χρόνος είναι εξαιρετικά πολύτιμος σε τέτοιες υποθέσεις και δεν πρέπει ν' αναλώνεται σε τηλεφωνικές επεξηγήσεις, αλλά ν' αξιοποιείται πλήρως με την άμεση επέμβαση της αστυνομίας.

Το σύστημα αυτό αφορά αποκλειστικά την ηλεκτρονική επιτήρηση των προστατευτικών/ περιοριστικών διαταγμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας, με την ταυτόχρονη παρακολούθηση τόσο του δράστη όσο και του θύματος (electronic bilateral monitoring). Τα προστατευτικά διατάγματα, όταν δεν συνοδεύονται από μηχανισμούς παρακολούθησης τους, αποτελούν δώρο άδωρο για τα θύματα. Στις υποθέσεις βίας, η κλιμάκωση του κινδύνου εξελίσσεται ραγδαία και σε ανύποπτο χρόνο.

Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής επιτήρησης των προστατευτικών διαταγμάτων θα διευκολύνει σημαντικά το δύσκολο έργο της αστυνομίας και θα συνδράμει αποτελεσματικά στην προσπάθεια της να παρέμβει έγκαιρα για την προστασία/ ασφάλεια των θυμάτων βίας. Επιπλέον, η έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων με ηλεκτρονική επιτήρηση πρέπει να βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια, να συνδέεται με Αξιολόγηση Κινδύνου (Risk Assessment), καθώς και να είναι σύμφωνη με τις δέουσες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η ΣΕΠΚΒΟ θα συνεχίσει να προασπίζεται τα δικαιώματα των γυναικών θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας με στόχο τη διασφάλιση της στήριξης και προστασίας τους.

Συμβουλευτική Επιτροπή
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)